

METODA PESTLE - STRATEGIE IMPORTANTĂ ÎN IDENTIFICAREA AVANTAJELOR COMPARATIVE ȘI COMPETITIVE A SECTORULUI VINICOL ÎN DIVERSE ECONOMII NAȚIONALE

DAMEAN XENIA, studentă, FB-181, fr. redusă
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, or. Chișinău, str. Bănulecu-Bodoni, 61
e-mail: kseniadamean@gmail.com

Abstract: In this article are presented information about the factors what have a influence on wine sector from Republic of Moldova and France. It is described the macroeconomic current situation that is reflected by political, economic, social, technological, legal and environment factors what have an impact on wine market. Also, there are identifying the weaknesses what could be transformed in opportunities and could increase the sales of wine products on international market.

Key - words: viticulture, export, PESTLE analysis, trade, winemaking, international, economy.

JEL CLASSIFICATION: B17, F16

INTRODUCERE. Industria vitivinicolă din Republica Moldova reprezintă una dintre ramurile principale ale economiei țării, constituind o sursă importantă de venit pentru bugetul statului. Potențialul comercial de desfacere al Republicii Moldova în sectorul vitivinicol nu este exploatat la maxim la momentul actual. Având în vedere calitatea înaltă a produselor, ne întrebăm, de ce totuși alte țări dețin poziții mai puternice în acest domeniu?

Obiectivul cercetării reprezintă analiza domeniului vitivinicol al Republicii Moldova și a Franței cu ajutorul metodei PESTLE și identificarea oportunităților de perfecționare a procesului de producție și creșterii vânzărilor atât pe piață locală, cât și pe piețele externe.

CONȚINUTUL DE BAZĂ. Analiza PESTLE (cunoscută înainte sub denumirea PEST) reprezintă o structură sau un instrument pentru analiza și monitorizarea factorilor macroeconomici, care pot influența atât pozitiv, cât și negativ activitatea unei companii.¹ Acest instrument este deosebit de important în cazul deschiderii unei noi entități, sau în procesul de transnaționalizare a unei companiei, pentru studierea pieții externe.

Figura 1. PESTLE – analiza mediului extern a companiei

Sursa: Elaborat de autor în baza informațiilor prezentate pe www.pestleanalysis.com

Analiza tehnicii PESTLE în Republica Moldova

Factori economici. În anul 2018, valoarea exportului de vinuri moldovenești a atins cifra de 2.886 mlrd. lei, înregistrând o creștere cu 11% față de media anilor 2015-2017. Astfel, aceasta reprezintă

¹<https://finzz.ru/pestle-analiz-factory-primer.html>

14% din valoarea creată de industria agroalimentară, 6% din valoarea exporturilor totale ale Republicii Moldova și 2% din PIB-ul țării.

La capitolul „valoarea exporturilor”, cei mai importanți importatori de vinuri moldovenești în anul 2018 sunt: România, China, Polonia, Cehia, Rusia, Kazakhstan, Ucraina, Canada, Belarus, SUA.

Valoarea exporturilor, mln MDL

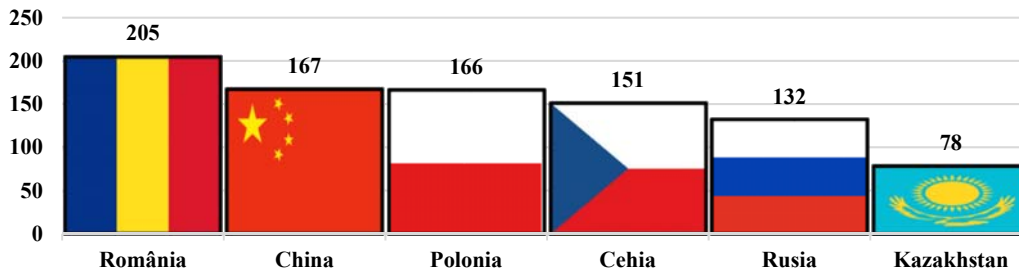

Fig.2. Valoarea exporturilor produselor viticole pe țări, mln MDL

Sursa: Elaborat de autor în baza informațiilor publicate de Oficiul Național al Viei și Vinului

Factori socio-politici. Sectorul vitivinicol din Republica Moldova este cel mai mare generator de locuri de muncă, iar 29.679 de agenți economici activează în acest sector al economiei. Viticultura și vinificația asigură locuri permanente de muncă pentru circa 300 mii persoane, preponderent în regiunile rurale. Dezvoltarea cu succes a ramurii viti-vinicole contribuie la activitatea intensă și a altor ramuri a economiei naționale cum ar fi: transportul, industria constructoare de utilaj, producerea de sticle, carton, poligrafie, materialelor de construcție și construcțiilor civile, rețelelor de distribuție și comercializare a vinurilor.

Factori tehnologici. Problema cea mai importantă pentru întreprinderile de vinificație primară este starea tehnică depășită a utilajului folosit pentru prelucrarea strugurilor. Aceste întreprinderi în majoritate sunt dotate cu utilaj tehnologic confecționat în 1960-1970, care la momentul actual este învechit și fizic și moral. Multe din întreprinderile viticole din Moldova nu sunt dotate cu instalații de răcire a mustului, iar cele care le posedă nu funcționează din mai multe cauze. Un procedeu tehnologic important, care nu se respectă la majoritatea întreprinderilor viticole este limpezirea calitativă a mustului, iar fermentarea mustului se efectuează la temperaturi înalte ce nu permite obținerea vinurilor calitative cu nuanțe de soi și un potențial de oxido-reducere scăzut.

Factori legislative. Cadrul Legal al Republicii Moldova conține un număr remarcabil de Legi și Hotărâri Guvernamentale din domeniul vitivinicol, precum:

1. Legea viei și vinului nr. 57 din 10 martie 2006 ;
2. Legea viei și vinului în sistemul organizării comune a pieței vitivinicole nr. 164 din 24 iunie 2015 ;
3. Hotărâre pentru aprobarea Reglementării tehnice „Sistemul de organizare a pieței vitivinicole și trasabilitatea produselor” nr. 356 din 11 mai 2009
4. Hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului vitivinicol al Republicii Moldova nr. 292 din 10 mai 2017.

Prezentul cadru legal, în ansamblu cu alte acte legislative, contribuie la desfășurarea corectă, dar și eficientă a procesului de producție și comerț în domeniul vitivinicol.

O influență pozitivă asupra stopării declinului în ramura vitivinicolă a țării noastre a avut-o Hotărârea Guvernului Republicii Moldova №1313 din 07.10.2002, conform căreia a fost aprobată programa de Stat „Programul de restabilire și dezvoltare a viticulturii și vinificației”. Anul 2002 este considerat an al stopării crizei și începutul unei perioade de dezvoltare ascendentă. Această dezvoltare este caracterizată atât prin majorarea indicatorilor economico-financiari, cât și prin trecerea la un

nivel calitativ nou – producerea materialului de înmulțire și săditor viticol de categorii biologice înalte.

Figura 3. Evoluția producerii vinului, mln dal

Sursa: Elaborat de autor în baza informațiilor publicate de Oficiul Național al Viei și Vinului

Roada anului 2018 este considerată una dintre cele mai mari pe parcursul ultimelor 10 ani. Se înregistrează o creștere cu 21% comparativ cu roada medie pentru anii 2011-2017.²

Factori ecologici. Actualmente, în Republica Moldova există un singur agent economic, care declară că vinul este produs conform standardelor “ECO”. Compania “Equinox” este unica care produce vinuri ecologice. Vinurile Equinox sunt produse din 8 soiuri tehnice de struguri roșii, printre care Rară Neagră, Cabernet Sauvignon și trei soiuri albe: Fetească Albă, Fetească Regală și Chardonnay. Producătorul susține că, nu întâlnește probleme la creșterea acestora, iar bolile și dăunătorii sunt menținuți sub control eficient cu produsele admise în agricultura eco.³ Prima roadă certificată ecologic a fost obținută în anul 2013.

Analiza tehnicii PESTLE în Franța

Industria vitivinicolă franceză reprezintă o componentă importantă în economia agricolă a Franței, reprezentată de 840.000 de hectare de podgorii din țară.

Factori economici. Federația exportatorilor francezi de vinuri și băuturi spirtoase (FEVS) a dezvăluit că exporturile industriei au atins un maxim istoric de 12,9 miliarde de euro în 2017. Cererea globală de vinuri și băuturi spirtoase a depășit cererea la oricare alte produse exportate de Franța. Industria a cunoscut o extindere pe scară largă în 2017; exporturile de șampanie, vin și băuturi spirtoase au crescut cu 8,5%. Exporturile masive s-au înregistrat în China și SUA, vânzările ajungând la 1,2 miliarde de euro și 3 miliarde de euro pe fiecare piață respectivă. Pe lângă faptul că joacă un rol important în cultura țării, industria vinului și a băuturilor spirtoase este fundamentală și pentru economia franceză. Vinul este considerat cel mai valoros produs agricol al Franței, reprezentând aproximativ 15% din veniturile agricole, în ciuda utilizării a doar 3% din terenurile agricole. Peste 300.000 de locuri de muncă în toată Franța sunt legate de producția și vânzarea de vinuri și băuturi spirtoase, ceea ce permite țării în ansamblu să beneficieze de succesul industriei.

Factori socio-politici. O problemă politică actuală în Franța o reprezintă protestele «vestelor galbene». Aceasta reprezintă o mișcare pentru justiție economică și cuprinde un larg spectru politic. O mișcare muncitorească masivă și puternică, care a stârnit clasa muncitoare atât la nivel național, cât și la nivel internațional. Această instabilitate socială și politică, urmată de riscul de a dizolva Guvernul Franței, va conduce la consecințe grave, care în primul rând vor afecta economia națională. Sub acest aspect, agenții economici din toate sectoarele, inclusiv și acel viticol, se află într-o stare de instabilitate și vigilență.

² Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și a Mediului. Conferința Națională a Filierii Vitivinicole “Anul vitivinicol 2018”

³<https://agrobiznes.md/foto-constantin-stratan-primul-si-unicul-producator-vinuri-eco-din-moldova.html>

Factori tehnologici. Franța a legiferat în 1909 dreptul de a numi șampanie vinuri spumante, cu denumirea din simboluri latine și metoda de fabricare a acesteia. Pentru ca vinul să poarte numele de „șampanie”, acesta trebuie să îndeplinească anumite cerințe și standarde. Prima cerința este producerea în provincia Champagne, a doua - este fabricat numai din soiurile de struguri Pinot Meunier, Pinot Noir și Chardonnay, iar a treia - este realizat cu ajutorul unei tehnologii speciale. Toate celelalte băuturi, în ciuda costurilor ridicate de elită, sunt numite vinuri spumante pur și simplu.

Băuturile similare produse în alte țări se pot numi “șampanie” doar atunci când denumirea lor este în chirilică, astfel ei nu încalcă drepturile de autor ale Franței. Cognac, la fel ca Champagne, este o denumire de origine controlată în Franța, deci doar producătorii de acolo o pot folosi.

Factori legislativi. Controlul veridicității originii (*appellation d'origine contrôlée -AOC*) - este certificatul francez acordat anumitor indicații geografice franceze pentru vinuri, brânzeturi, unturi și alte produse agricole. Acest certificat se elaborează de către instituția constituită special – Institutul Național de Origine și Calitate (Institut national de l'origine et de la qualité, INAO). INAO garantează că toate produsele AOC vor respecta un set riguros de standarde clar definite. Organizația subliniază că produsele AOC vor fi produse în mod consecvent și tradițional cu ingrediente de la producători clasificați special în zonele geografice desemnate. În prezent, există peste 300 de vinuri franceze care au dreptul la desemnarea AOC pe eticheta lor.

Factori ecologici. Pe parcursul ultimilor ani se pune un accent deosebit pe agricultura ecologică, dar mai ales pe obținerea unor produse cu caracter ecologic, așa-numitele produse organice, eco sau bio. Printre aceste produse se numără și vinul ecologic sau vinul organic. Producerea acestui tip de vin nu este un fenomen nou. Agricultura convențională, care permite utilizarea îngrășămintelor chimice și a pulverizării sistematice cu pesticide l-a înlocuit în a doua jumătate a secolului XX. Totuși, în ultimele decenii, tot mai mulți producători încearcă să revină la metodele tradiționale, din motive ecologice sau ca parte a unor noi strategii de marketing. În prezent Franța rămâne patria viticulturii ecologice și a vinului eco. În 2018 sectorul viticol ecologic din Franțacuprindea 5.263 de întreprinderi vinicole, cu 58.638 hectare de viță de vie cultivată ecologic. La sfârșitul anului 2018, în lume existau 2000 de producători de vinuri eco, aproape jumătate dintre ei fiind din Franța.

CONCLUZII. Cu ajutorul analizei PESTLE se pot identifica, monitoriza și organiza factori de influență majoră, care au impact direct asupra companiei. Se analizează ansamblul oportunităților și riscurilor politici, economici, tehnologici, sociali, ecologici și legislativi, pentru a planifica activitatea firmei și a întreprinde măsurile corespunzătoare. Utilizarea corectă a acestui instrument poate fi eficientă pentru studierea pieții și a mediului antreprenorial.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1313 din 7.10.2002 cu privire la „Programul de restabilire și dezvoltare a viticulturii și vinificației în anii 2002 - 2020” / Monitorul oficial
2. Moldova în cifre 2018. Breviar Statistic al Republicii Moldova / col. red. V. Valcol, A. Negruța, I. Mocanu, Chișinău
3. Conferința Națională “Anul vitivinicol 2018”. Oficiul Național al Viei și Vinului.
4. <https://www.mbacapital.com/en/news/the-french-wine-industry/?fbclid=IwAR2WqvRQUkFfMko0GyPs6CzeBqJLr4eP7UutNpxaN186wgXprJIHgsOsYkY>

Coordonator științific: POPA MARINA, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, or. Chișinău, str. Bănulecu-Bodoni, 61
e-mail: popa.marina.vasile@ase.md